

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. II. Antistitis nostri illustres natales: aditi episcopatus epocha sat prope
definita. Interest Parisiensi synodo anno 573; Santonensivero anno 579
verosimilime interfuit: Gundobaldi, in Francorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A nominatim designet. Ut sit, certe in sua cathedrali ecclesia hoc die 7 Octobris S. Palladius antiquum cultum habuit; ut proin merito de illo ad hunc diem agamus.

§ II. Antistitis nostri illustres natales : aditi episcopatus epocha sat prope definita. Interest Parisiensi synodo anno 573; Santonensi vero anno 579 verosimillime interfuit: Gundobaldi, in Francorum regem a quibusdam levati, jussis plus æquo paruit.

B **S**tabililo illustratoque sancti Antistitis nostri ecclesiastico cultu, cuius, ut superiore § num. 2 monui, nec meminit, nec meminisse potuit S. Gregorius Turonensis, ad hunc ducentum meum, uti ante pariter spopondi, nunc redeo, ut Palladii natales gestaque prosequar. Ac primo quidem, quod ad familiam ejus attinet, testis est laudatus Gregorius Turonensis lib. de Gloria Confessorum, editionis Ruinartianæ, qua utor, cap. 60, eum ex genere quondam divitis Palladii atque adeo, uti apparet, de illa Palladiorum stirpe descendisse, qui, teste S. Sidonio Apollinare in præclara sua ad Bituriges Oratione tom. I Operum Sirmondi col. 600, aut litterarum aut altarium cathedras cum sui ordinis laude tenuerunt; quales in primis fuerunt Palladius Rhetor sæculo IV; Palladius poeta et philosophus, Æmilianus insuper dictus, sæculo V; interque Bituricenses antistites ambo Palladii, quorum alter 4, alter V sæculo floruit. Antistitem nostrum patre genitum fuisse Palladio, quondam comite Gabalitano, qui, ut Gregorius Turonensis lib. IV Historiæ Francorum cap. 40 fusius narrat, vano timore perterritus, ne a Sigiberto rege interficeretur, se ipse miserum non minus, quam mirum in modum suo gladio confodit, Bailletus ad hunc diem col. 105 conjectando adstruit; at minus probabiliter, mea quidem sententia.

C **15** Etenim cum anno 567, prout Cointius vult, vel anno 566, ut Ruinartius habet, miserandus Palladii illius interitus contigerit, paucisque adeo dumtaxat annis, antequam S. Palladius Santonensis episcopatus consecratus est; consecrarium fit, ut Palladius, quondam Gabalitanus omnes, si Sancti nostri, jam tum annis 50 aut pluribus nati, pater sit, quinquagenarius saltem exstiterit, utque proin ejus mater, quæ, teste S. Gregorio, interitum filii præcavere nitelatur, ac dein veluti exanimis ad occisi corpus cucurrit, matrona fuerit septuagenaria; quam propectam mulieris ætate, utpote spectatis adjunctis omnino memorabilem, verbulo indicaturus fuisse Gregorius Turonensis omnino videtur; cum tamen eam altissimo silentio involverit. Malim itaque credere, Sanctum nostrum omnino diversum a præfato comite parentem habuisse, antiquo illustrique Palladiorum ortum stemmate, in cujus proprium nomen, utpote nec a Gregorio Turonensi nec ab

aliis coævis, quos consului, proditum, operosius inquirere visum non est.

14 Quo loco, quove tempore natus sit S. Palladius, imo quo determinato anno Santonensem cathedram ascenderit, silet Gregorius Turonensis, quod nempe Vitam ejus ex professo non scriberet. Est tamen, unde episcopatus ejus initium sat prope definiatur. Quippe cum Heraclius, ecclesiæ Burdigalensis presbyter, a Leontio, Burdegalensi metropolitano, post depositum Emerium ad cathedram Santonensem propectus, uti ex Gregorio Turonensi lib. IV Hist. Franc. cap. 26 et ex tomo II Galliæ Christianæ auctæ col. 1057 liquet, circa annum Christi 566 adhuc in vivis fuerit, eique successerint S. Concordius et Didymus, quorum prior sub annum 568, posterior circa annum 570, ut sat verisimile est, mortem obiit; consequens fit, ut non citius, quam sub eundem annum 570, S. Palladius ad Santonensem cathedram promotus fuerit. Ex adverso autem non serius; quam anno 575 ad diem 11 mensis Septembris propecto, ejus episcopatus exordium statui posse, manifestum fit ex concilio Parisiensi IV, eodem anno 575 celebrato, cui concilio Palladius, jam tum Santonensis episcopus, interfuit ac subscripsit, quemadmodum apud Labbeum tom. V Conciliorum col. 919 et seq. videre est. Oportet igitur, ut tempore inter annum Christi 570 et 575 medio ad Santonensem cathedram Sanctus noster evectus fuerit.

15 Quæ porro causa exstiterit, cur Palladius una cum octo sanctitate inclytis aliisque multis præclaris episcopis Parisios ad celebrandam synodum evocatus fuerit, ex ipsis partim concilii Actis non abs re erit hic commemorare. Cum Carnotini territorii presbyter quidam, nomine Promotus, qui, relicta sine episcopi sui litteris cellula sua, illicite et contra canonicam disciplinam ordinatus fuerat episcopus, Carnotinæ diocesis parochiam, in provincia Lugdunensi quarta sitam, cui vocabulum Duno est, (Chateau-Dun nunc vocant) ejusdemque parochiæ facultates, quasi sub nomine episcopatus, invasisset; Pappolus, Carnotensis episcopus, apud Chilpericum regem, cujus imperio Carnotum suberat, de illata sibi sacrisque canonibus injuria conquestus fuerat. At vero, cum Castrum Dunense, etsi diocesis Carnotensis parochia, Sigiberto regi pareret, isque Promotum, subditum suum, tueri constituisset, non poterat non hinc grave scandalum in ecclesia oriri, interque ambos principes recrudescente dissensio. Guntramnus igitur, pius ille Burgundionum rex pacisque amantissimus, quo huic malo iret obviam, de Chilperici et Sigiberti consensu synodum Parisiis in S. Petri basilica, nunc S. Genovefæ dicta, habendam curavit, qua ortæ inter illos reges controversiæ et privatorum querelæ per sanctissimos episcopos dirimi et ex æquo componi possent.

16 Ad hanc itaque synodum cum 51 episcopis unoque presbytero, vice Ricomeri Aurelianensis episcopi fungente, S. Palladius anno 575, non mense Novembri, uti apud Longuevallium tom. III Historiæ Eccles. Gallic. pag. 55 errore, ni fallor, typographico legitur, sed vel ante mensem Septembrem, vel certe ante diem 5 Idus ejusdem mensis Septembris, Parisios advenit, auditisque Pappoli justissimis querelis, una cum reliquis patribus auctor fuit, ut illa synodi, quam habes apud Labbeum tom. V Conciliorum col. 919, ederetur Constitutio, ad Egidium, Rhemensem episcopum, directa, qua Promotus, omissa severitate

AUCTORE
J. G.

sub annum
570 Santonensem
cathedram ascen-
dit.

E

et Parisiensi
synodo, cujus
cogendæ occasio
refertur.

F

anno 575
mense Septem-
bri cum 15
episcopis inter-
fuit.

AUCTORE
J. G.

ritate canonica, ab eodem Egidio temere consecratus episcopus, de sui gradus dignitate depositus declaratur, quaque illi, qui deinceps ejusdem Promoti benedictionem aut expetent, aut accipere contenti essent, a communionis consortio vel ab ecclesiae liminibus arcerent forent. Auctor quoque cum iisdem patribus fuit S. Palladius scriptor ad Sigibertum regem epistola, qua, ut hic Promoti causam tueri desineret, vere episcopali libertate gravitateque injunctum fuit, ne alias ipse rex divinam contra se provocaret iracundiam.

ubi et canonam prescripta egregie cum ceteris tulatus est.

17 Et quamquam tam synodi prudentissime concepta Constitutio, quam scripta ad Sigibertum regem Epistola, omniumque patrum signata nomine, optatum exitum confestim non habuerit, uti ex Gregorio Turonensi lib. iv. Historiae Franc. cap. 48 et lib. vii. cap. 17 colligitur; imo licet reges illi, peccatis facientibus, uti idem Turonensis cit. cap. 48 scribit, episcopos recta suadentes audire distulerint, nihilo propterea minori laude dignus fuit S. Palladius aliorumque octo Sanctorum ac ceterorum episcoporum zelus, quo sacrorum canonum prescripta tutari, scandalum longe ab Ecclesia propellere, ortusque inter Chilpericum et Sigibertum dissensiones componere omni studio et opera enixi sunt. Quae post solutam hanc synodum, recrudescentibus invicem Brunichildis et Fredegundis reginarum nec non Sigiberti et Chilperici regum odiis, exorta sunt bella, unde pejor, uti Gregorius Turonensis lib. iv. Hist. Franc. cap. 48 fere loquitur, in multis Galliarum ecclesiis genitus fuit, quam tempore persecutionis Diocletiani, hujus loci non est ob oculos ponere. Quapropter ad alium episcoporum seu sacerdotum primi ordinis conventum, cui S. Palladius verisimillime interfuit, ac fortasse etiam praesedit, jam gradum facio.

Santonensi synodo anno 579 verisimillime etiam interfuit,

18 Habitus hic fuit in ipsa Sancti nostri episcopali urbe, atque, uti Labbeus cit. tom. V. Concil. col. 965 et Cointius tom. II. Annal. Eccl. Franc. pag. 159 tradunt, anno Christi 579, occasione nimirum Nantini, comitis Engolismensis, quem Heraclius, non Santonensis, uti Longuevallius pag. 133 tom. III. Hist. Eccl. Gallie in Notis perperam tradit, sed Engolismensis praesul cit. tomo Galliae Christ. col. 980 memoratus, ob illatas sibi, unigue c suis clericis injurias, in vasas ecclesiae facultates a fidelium caetu arcuerat. Is, aut ecclesiastico fulmine, quo percussus fuerat, terribus, aut criminum suorum atrocitate vel infamia motus, horumque vel vere penitens, vel veram callide penitentiam simulans, ea, qua polebat, civili dignitate auctoritateque, precibusque forsitan et melioris vitae promissis, episcopos aliquot induxit, ut in eorum conventu, qui in Santonensi urbe habendus erat, non modo se sistere posset, sed et eorum deprecatione et opera ab episcopo suo publice reciperetur in ecclesiam. Credibile est, S. Palladium, qui pro suo animarum zelo Nantinum comitem, ut ovem deperditam, ad Ecclesiae ovile reducere satagebat, postulatis ejus lubenter annuisse, ac vixis penitentiae ejus signis, auditisque in ipso episcoporum caetu promissis, quibus se Nantinus, teste S. Gregorio Turonensi lib. v. Hist. Franc. cap. 57, omnes ecclesiae res, quas sine ratione abstulerat, redditurum, seque suo antistiti demisse subjecturum pollicebatur, in primis suasisse Heraclio, Engolismensi episcopo, ut et ipse omnia, quae ab eo petebantur, supplicii comiti concederet.

19 Ut ut haec habeant, concessit Heraclius,

comitem in charitate recepit Ecclesiaeque restituit; sic tamen, ut, licet ipse horrendi a Nantino commissi criminis panam non exigeret, presbyteri tamen, teste eodem Gregorio, a Nantino conto vulnerati, ac dein crudeliter suspensi, causam Deo commitendam censeret. Ita solutus est Santonensis conventus, in quo, num praeter jam memorata, quidquam aliud gestum fuerit, incompertum mihi est. Ceterum, quod hic obiter dictum sit, etiamsi Palladius ceterique antistites episcopalis clementiae laudem ea in re promeriti sint; spe tamen sua misere se delusos paulo post ingemuerunt, cum Nantinus domum reversus ea de novo scelera patravit, ob quae rursus ab episcopo suo Heraclio fidelium communionem exclusus fuit, eaque demum morte miserima occubuit, quam, uti Gregorius Turonensis jam saepissimae laudatus observat, omnes obstupescant, admirentur et metuant, ne inferant injurias sacerdotibus, quia ultor est Dominus servorum suorum, sperantium in se.

D
in qua Nantinus comes communioni Ecclesiae restitutus est.

20 Ad annum usque 584 S. Palladius pascendo regi suo unice intentus, nullam veri antistitis partem officii praetermiserat, Deo dilectus ac hominibus, cum mense Novembri ejusdem anni Gundobaldus seu Gundovaldus quidam magnus in Gallia turbas excitavit; quarum occasione non una in infelicem nostrum Antistitem redundavit calamitas. Res paulo alius repetenda est. Gundobaldus ille, uti fere S. Gregorius Turonensis lib. vi. Hist. Franc. cap. 24 narrat, cum natus esset in Gallis et diligenti cura nutritus, ut regum istorum mos est, erinum flagellis per terga demissis, litteris eruditus, Childeberto regi, Seniori scilicet, Childeberti, anno 584 regnantis, patruo, a matre sua representatus fuerat, dicente ea: Ecce nepotem tuum, Chlothacharii regis (seu Chlotarii I) filium: et quia invisus habetur patri, suscipe eum, quia caro tua est. Hunc Childebertus Senior, eo quod sibi filii non essent, accipiens, retinuerat secum. Quae cum nuntiata essent regi Chlothachario, misit is fratri nuncios, quibus puerum dimitti atque ad se venire curavit; cui ad se adducto comam tonderi jussit, negans a se genitum esse. At post hujus regis obitum Gundobaldus a Chariberto rege susceptus fuit; verum et a Sigiberto accersitus, iterum capite tonsus est, missusque Coloniam Agrippinam; unde dilapsus, demissis iterum capillis, ut Francorum principum mos erat, ad Narsetem, qui Italiae tunc praerat, confugit, ibique uxore accepta, filios procreavit.

Palladius Gundobaldum, cujus historia ex S. Gregorio Turon. referatur.

21 Hinc Constantinopolim profectus, post aliquam in ea urbe moram, inde ut veniret in Galliam, invitatus, Massiliam in Provincia appulit, ubi a Theodoro episcopo susceptus fuit, acceptisque dein ab eo equitibus, Mummulo patricio et duci conjunctus est, qua quidem in re, uti Turonensis notat, nihil Theodorus fecit, quod ei per epistolam, manu majorum Childeberti regis subscriptam, atque a dominis suis et senioribus imperatum non fuerat. Cum vero aliquo tempore Avenione cum praefato Mummulo et Desiderio duce moratus fuisset, una cum iisdem in agrum Lemovicensem profectus est, et ad Bricam Curetiam, vicum, (Brive-la-Gaillarde indigenae vocant) parvae impositus, uti lib. vii. Hist. Franc. cap. 10 idem auctor testatur, rex est levatus; ivit dein, eodem teste, per civitates in circuitu positas, atque, ut cap. 26 narratur, in civitatibus, quae Sigiberti regis fuerant, ex nomine regis Childeberti sacramenta suscepit; in reliquis vero,

a nonnullis in Francorum regem levatum, pro legitimo principe

A vero, quæ aut Guntchramni aut Chilperici fuerant, nomine suo, quod fidem servarent, jurabant. Suscepit pariter Engolismæ jurejurando, Tolosæque admissus, Burdegalam tandem advenit, cui urbi antistes tum præerat Bertchramnus, Guntchramni regis ex matre consanguineus, a quo præsulè Gundobaldus idem majorem in modum diligebatur.

agnovit, aut saltem ejus jussis præter Canonum ordinationem paruit:

22 Dum autem, uti cap. 51 Turonensis refert, in hac urbe morarentur, Gundobaldus nempe ejusque sectatores, Faustianum presbyterum Aquensi urbi (vulgo D'Acqs sur l'Adour) episcopum ordinari præcipiunt. Nuper enim in Aquensi urbe episcopus obierat, et Nicetius comes loci illius, germanus Rustici Vici-Julienensis episcopi, præceptionem ab Chilperico elicerat, ut tonsoratus civitati illi sacerdos daretur. Sed Gundobaldus destruere nitens ejus decreta, convocatis episcopis jussit eum (Faustianum nempe) benedici. Bertchramnus autem episcopus (Burdegalensis supra memoratus) qui erat metropolis, cavens futura, Palladium Santonicum injungit, qui eum benediceret. Nam et oculi ei eo tempore a lippitudine gravabantur. Fuit autem ad hanc ordinationem et Orestes Vasatensis episcopus: sed negavit hoc coram rege. Haecenus Turonensis; ex quo discimus, Gundobaldum a Bertchramno et hujus exemplo a Palladio nostro, uti et infra magis adhuc patebit, variisque aliis episcopis virisque Galliarum primariis pro vero Chlothacharii filio, suoque legitimo rege habitum exceptuntque fuisse, ejusque etiam mandatis morem ab iis gestum esse, et ultra quidem, uti jam nunc dicemus, quam sacri Canonis legitimo regi morem geri sinebant. Etenim cum Aquensis episcopatus Burdegalensi metropoli ex antiqua provincialiarum divisione non subesset, sed contra subjiceretur metropoli Elusanæ; nec Bertchramni erat Palladio injungere, ut alteri metropolitæ subditum episcopum consecraret; nec Palladii erat, ea in re, non consentiente Elusano metropolitæ, Bertchramni ac Gundobaldi jussis parere.

potest tamen prius ejus ex his duobus factum

25 Verum nihilne est, quo geminum hoc Palladii factum, cujus causa Guntchramnum regem adeo sibi ille infensum habuit, pessimeque apud quosdam audiit, excusari jure merito possit? Quod attinet ad Gundobaldi, tamquam legitimi Chlothacharii filii verique principis agnitionem, mihi quidem ea sedet sententia, si æqua lance res tota, uti supra ex Gregorio Turonensi relata est, expendatur, nihil criminis hic coram Deo admittit a Palladio fuisse. Ut autem ita existimem, hæc me præter alia impellunt. Primo quidem non constat ullo ex capite, Palladium turbas in Gallis, aut res novas molitum esse, ejusve consilio aut opera Constantinopoli evocatum fuisse in Galias Gundobaldum. Ad hæc indubitatum apparet, eundem Præsulem non ante Gundobaldum pro Chlothacharii genuino filio veroque principe habuisse, quam is a Mummolo patricio et Guntchramni duce ac Desiderio item duce rex esset levatus, ac pro tali a plerisque vicinis regionibus etiam fuisset agnitus.

de omni coram Deo crimine excusari.

24 Accedit, quod, etsi Guntchramnus rex Gundobaldi illius patrem, non regem Chlothacharium, sed modo molendini gubernatorem, modo lanarium fuisse, contendisset, hæc regis Guntchramni dicta Palladius facile ignorare potuerit, aut, si ea non ignoravit, Gundobaldi matri ac Chlothacharii conjugii, Childeberto Seniori et Chariberto regibus, multisque Galliarum optimitibus, potiore fidem, quam non satis sibi in spe-

ciem coherentibus Guntchramni verbis habendam, merito existimare potuerit. Denique, cum causam Theodori episcopi Massiliensis, qui Gundobaldum primus magnifice exceperat, a rege Guntchramno discussam, et hunc, teste S. Gregorio lib. vi Hist. Franc. cap. 24 in nullo inventum crimine fuisse, indubie inaudisset; judicare meritissimo jure potuit Palladius, a se quoque sine ullo crimine honorifice excipi et pro Chlothacharii filio agnoscere posse eum, qui, teste Gregorio Turonensi, lib. viii Hist. Franc. cap. omnem principatum Galliarum se testabatur accipere, et cui suus ipsemet metropolita, licet Guntchramni consanguineus, lubens parebat. Error igitur Palladii, quo matris Gundobaldi, duorum Francorum regum, multorumque optimatium exemplo et auctoritate motus, Gundobaldum pro Chlothacharii genuino filio habuit, innocens certe ac sine noxa coram Deo fuit.

AUCTORE
J. G.

25 At non sic omni culpa liberari potest idem Præsul, dum ejusdem Gundobaldi et Bertchramni jussu Faustianum episcopum Aquensem ordinavit. Quippe, tametsi sub Gundobaldo in Novempopulania, in Aquitanica secunda atisque vicinis provinciis res admodum perturbata essent, et Burdigalensi metropolitæ parere cogentur alterius metropolis episcopi, qui Burdegalensi vicini erant; imo vero, etiamsi ille, qui omnem principatum Galliarum se testabatur accipere, ipseque etiam Bertchramnus, metropolita Burdegalensis Faustianum ordinari episcopum præcepissent; nihilominus tamen, cum Aquensis ecclesia antiquo jure Elusanæ metropolis subderetur, essetque per sacros Canones expresse vetitum, ne quis alterius provinciæ episcopum, hujus contempto metropolitæ, aut saltem sine ejus consensu, consecrare præsumeret; hinc sacrorum Canonum præscripto potius, quam Gundobaldi et Bertchramni jussis obtemperare Palladius, omniaque proinde potius mala subire debuit, quam sine Labanis, Elusani metropolitæ, canonico consensu Faustianum ordinaret Aquensem episcopum. Quod igitur Palladius, etsi non parum renitens, contrarium fecerit, perperam certe fecit, quamquam et hoc ejus factum, spectatis temporum rerumque adjunctis, non adeo grave, nedum enorme dici debeat, præsertim si, licet non ultro-neus quidem ac plane canonicus, qualiscumque saltem (nec enim de opposito omnino constat) Elusani metropolitæ assensus affuerit, aut hujus ab eo præstandi plausibilis existimatio. Quocumque modo hæc se habuerint, erroris humanæque fragilitatis culpa potius, quam perversi animi vitio legumve ecclesiasticarum contemptu hic laborasse videtur Palladius. Ceterum quo pacto admittæ culpæ penam luerit, suus infra erit dicendi locus.

at non item facta ab eo Faustiani episcopi consecratio.

E

F

